

Posudek bakalářské práce (z pohledu oponenta)

téma: **Pěstounská péče: Motivace přijetí dítěte a vliv na rodinu**

autor: **Tereza Kalenská**

vedoucí: **PhDr. Tereza Hyánková, Ph.D.**

Jak z názvu vyplývá, předmětem zkoumání této bakalářské práce jsou motivy manželů stát se pěstounem a dále změny, které v rodině po vstupu do pěstounství nastaly. Práce je poměrně výpravná (obsahuje mnoho relevantních příloh, tabulek a jeden graf), je přehledně strukturovaná, celkově psaná odpovídajícím jazykem.

V úvodu studentka představuje vlastní motivaci pro volbu tématu pěstounská péče (dále jen PP), dále čtenáře seznamuje se svými informanty a s hlavním cílem práce. Ukazuje se, že je práce založena na výzkumu (strukturovaných a volných rozhovorech, pozorování a epizodické biografii) pouhých tří rodin, z nichž jedna je zapojena do PPPD, tedy jiného typu pěstounské péče než zbylé dvě. Na začátku čtení jsem pojala podezření, že se autorka dopustila chyby, když na pouhých třech rodinách chce zodpovědět výzkumné otázky, ale ukazuje se, že v odpovědích dokáže být opatrná – nesnaží se o generalizaci, spíše naopak – každému z manželství přenechává samostatný prostor, aby nemohlo dojít k jejich zevšeobecnění, tak to činí i v závěru. Takto práce působí jako snaha o skromné přispění ke zvoleným tématům, popř. jako metodologická průprava pro širší výzkum.

Právě metodologie je z mého pohledu nejsilnější stránkou této práce – autorka pečlivě dokládá a v literatuře ukotvuje jak zvolené metody, tak i etiku výzkumu, je zde i lépe formulovaný předmět výzkumu (ne jen motivace, ale širěji: život před PP a situace, které k PP vedly), na s. 14 oceňuji v krátkém představení jednotlivých rodin jejich nápadité označení - manželé 1 mají počáteční písmeno fiktivních jmen shodně A, manželé 2 písmeno B a manželé 3 C. Současně zde ale musím vytknout protimluv u třetí rodiny, v jedné větě se dozvídáme, že manželé 3 jsou “momentálně” vyškrtnuti z evidence přechodných pěstounů, ovšem následuje věta: “Momentálně [matka] pracuje v Mateřské školce, ale stále jsou v evidenci přechodných pěstounů” (s. 14, tato informace o vyškrtnutí v evidenci se opakuje ještě 2x – na s. 45 a 47). Co bych v metodologii uvítala, je zdůvodnění, proč je práce postavena jen na třech případech. Např. zda autorka na kurzu pro pěstouny, kterého se zúčastnila, zkusila oslovit i další rodiny a zda ostatní pěstouni nebyli ochotni se jejího výzkumu zúčastnit? Také se nedozvídáme, kolik setkání s každou rodinou se uskutečnilo, jak dlouhé byly apod.

V kratší kapitole věnované Příbuzenství se na s. 21 nachází citace z knihy Ladislava Holého z roku 1996 *Anthropological perspectives on kinship*. Bohužel, nedozvídáme se, kdo je autorem překladu citátu, popř. dle koho je zde citováno (doslova stejnou citaci nacházím i v DP Petry Němcové - *Příbuzenská*

terminologie, Plzeň 2014, s. 13 – viz <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/13450/1/DP.pdf>).

Nezapomněla autorka uvést zdroj překladu?

Na s. 28 se setkáváme s nepodloženým tvrzením, že u PPPD se autorka „často“ setkává s názory - doslova cituji její citát: „pokud to nebude dle našich představ, nějak to ten rok vydržíme“ – bohužel, nedozvídáme se, od koho tyto názory slýchá. Zde dále opakuje pochybnosti pěstounů ve formě otázek uvedených již na s. 24 (tedy sama se opakuje, ovšem patrně si toho není vědoma).

Když na s. 13 cituje z knihy H. Jeřábka důležitost správně položené výzkumné otázky, která musí mít vztah „k systému pojmů testované teorie“, očekávám vysvětlení, jakou teorii studentka ve své práci testuje? Následně předkládá mnoho teorií týkajících se příbuzenství, pěstounství a nejrozsáhleji oblasti motivací, ale i altruismu, bohužel, k žádné nepřistupuje kriticky a i když průběžně vkládá svá zjištění, mohu jen tušit, jak zamýšlela propojit předložené teorie s výzkumem. Co se týče výzkumu motivací, nedozvídám se z práce např. které motivace k PP zjištěné ve výzkumu byly studentkou vyhodnoceny jako primární a které jako sekundární, popř. které členění motivací (z pera různých psychologických teoretiků) předložené na s. 29-32 (tedy tvořících podstatnou část teorie) pro ni znamenaly nejdůležitější nástroj pro porozumění odpovídám. Proto se ptám: jak studentkou zjištěné motivace informantů k PP souvisí s uvedenými členěními motivací, které zabírají 3 strany jejího textu?

Jak z posudku vyplývá, práce je celkově dobře vystavená, studentka prokázala schopnost naplánovat, realizovat výzkum, porozumět teoriím, které přehledně předkládá, o výzkumu podává ucelený obraz a práce má i mnohá velmi povedená místa. Současně obsahuje i drobné nejasnosti a pochybení, které spolu s překlepy a vybočeními z vazeb¹, popř. tím, že anotace je v budoucím čase a ne v přítomném (jakoby šlo o kopii zadání práce) úroveň práce jistým způsobem zatěžují. Pro závěrečné hodnocení by bylo dobré, aby se studentka během své obhajoby pokusila zodpovědět výše zmíněné dotazy (viz podtržená místa v posudku).

Závěr: Předloženou BP doporučuji k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby navrhuji hodnotit stupněm – **velmi dobře.**

Mgr. Lada Viková

V Pardubicích dne 15. 5. 2017

¹ Pro příklad uvádím jen několik vybraných:

s. 5 – podmětne připomínky (namísto podnětné připomínky), s. 12 – zapomenutá předložka „v“ – „v momentálně se ... nestará“ (namísto momentálně...), s. 13 – „metody volných rozhorů“ (namísto rozhovorů), s. 31 „Sebeaktualizase“ (namísto Sebeaktualizace), s. 44 – „všichni se ... chovají odmítavých způsobem“ (namísto odmítavým způsobem) apod.